

บทที่ 1

ความหมายและองค์ประกอบของข่าว

ความหมายของข่าว

บรรณาธิการหนังสือพิมพ์และนักการศึกษาทางวารสารศาสตร์มากมายเพียรพยายามหาคำนิยามของข่าวที่สมบูรณ์ เพื่ออธิบายความหมายของข่าวอยู่เสมอ แต่ก็ยังไม่มีผู้ที่สามารถนิยามความหมายของข่าวได้สมบูรณ์ครบถ้วน เพราะความหมายของคำว่า “ข่าว” นั้นเป็นมโนทัศน์ที่มีลักษณะไม่มีตัวตน (Abstract concept) สามารถเปลี่ยนแปลงไปได้ตามแต่ประสบการณ์ และความสนใจของแต่ละบุคคล และแต่ละสังคม บางครั้งสิ่งที่ควรเป็นข่าวในสังคมหนึ่งก็อาจไม่เป็นข่าวในอีกสังคมหนึ่งก็ได้

บรูซ ดี. ไอทวิส และดักลาส เอ. แอนเดอร์สัน กล่าวว่า ข่าวคือ “เรื่องคนกัศมา” (หมายถึง ต้องเป็นเรื่องแปลก-ผู้เขียน) ข่าวคือ “สิ่งที่ผู้อ่านไม่เคยรู้มาก่อน”¹

โจเซฟ พูลิตเซอร์ บิดาแห่งวงการหนังสือพิมพ์ แนะนำว่าเรื่องที่จะเสนอเป็นข่าวนั้น ควรจะ “เป็นเรื่องราวที่เพิ่งเกิดขึ้นใหม่ ๆ เป็นเรื่องที่แตกต่างกันจากเรื่องอื่น ๆ เรื่องเร้าอารมณ์ เรื่องรัก ๆ ใคร่ ๆ เรื่องน่าตื่นเต้น เรื่องน่ารู้ น่าเห็น เรื่องกระจุกกระจิม น่าขบขัน เรื่องประหลาด และเรื่องที่น่าจะเป็นที่โจษจันถึง”²

สุภา ศิริमानนท์ อธิบายว่า ข่าว คือ

1. เรื่องราวอะไรอย่างหนึ่งซึ่งประชาชนจะต้องพูดถึง ถ้ายังเป็นเรื่องราวที่ชวนให้ผู้คนอยาก จะแสดงความเห็นมากเท่าไร ก็แปลว่ามันยังมีคุณค่ามากขึ้นเท่านั้น
2. เหตุการณ์ต่าง ๆ ซึ่งเกิดขึ้นใหม่ ๆ สด ๆ ถูกถกเถียง และใช้ภูมิปัญญา นำรู้เห็นหรืออาจจะ ได้แก่ การค้นพบต่าง ๆ ทรรศนะต่าง ๆ และเรื่องราวชนิดต่าง ๆ ซึ่งกระทบถึงประชาชนคนอ่าน
3. ข้อเท็จจริง สำคัญเกี่ยวกับการเกิดขึ้นของเหตุการณ์บางอย่างหรือของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือเกี่ยวกับการคิด ซึ่งทำให้ผู้คนสนใจเนื่องจากมีผลกระทบหรือมีอิทธิพลต่อชีวิตของผู้คน หรือมี อิทธิพลต่อความเป็นอยู่เย็นเป็นสุขของผู้คน³

ประชัน วัลลิโก ให้นิยามของข่าวไว้ว่า ข่าว คือ การรายงานเหตุการณ์ ข้อเท็จจริง ข้อคิด เห็นที่เกิดขึ้นเมื่อไม่นานมานี้ เหตุการณ์ ข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็นที่น่ามารายงานนั้น จะต้อง อาศัยหลักการพิจารณาว่ามีคุณค่าข่าวหรือไม่ ถ้าเหตุการณ์ใดมีคุณค่าข่าวก็จะเลือกรายงาน แต่ถ้าไม่มีคุณค่าข่าวก็ตัดทิ้งไป⁴

นอกจากนี้ยังมีผู้ให้คำนิยามเพื่ออธิบายความหมายของข่าวอีกมากมาย อาทิ

ข่าว คือ เรื่องราวของเหตุการณ์ ข้อเท็จจริงหรือความคิดเห็นซึ่งเป็นที่สนใจของคนทั่วไป

ข่าว คือ รายงานอันสุจริตและสมบูรณ์ของเหตุการณ์ที่เป็นผลประโยชน์ และมีส่วนเกี่ยวข้องกับ
กับสาธารณชน

ข่าว คือ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นสด ๆ ใหม่ ๆ

ข่าว คือ การแจ้งสิ่งที่เกิดขึ้นอันจะทำให้บุคคลที่รับรู้เกิดความตื่นเต้น

ฯลฯ

จากแนวคิดเกี่ยวกับความหมายของข่าวดังกล่าวมาแล้วจึงพอจะสรุปได้ว่า **ข่าว** คือ รายงาน ข้อเท็จจริง หรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นเมื่อไม่นานมานี้ รวมทั้งความเห็นของบุคคลซึ่งมีความสำคัญเป็นที่น่าสนใจของผู้รับสาร หรือมีผลกระทบต่อสาธารณชน

องค์ประกอบของเหตุการณ์ที่มีคุณค่าข่าว

แต่ละวันมีเหตุการณ์ต่างๆ เกิดขึ้นมากมายเกินกว่าที่หนังสือพิมพ์รายงานเหตุการณ์ได้ทั้งหมด ดังนั้น หนังสือพิมพ์จึงต้องพิจารณาเหตุการณ์แต่ละเหตุการณ์ เพื่อตัดสินว่า เหตุการณ์ใดมีคุณค่าข่าว (News Values) พอที่จะรายงานผู้อ่านได้ ในการคัดเลือกเหตุการณ์ที่มีคุณค่าข่าว หนังสือพิมพ์จะพิจารณาจากองค์ประกอบ (Elements) ที่มีอยู่ในเหตุการณ์นั้น ซึ่งมีผลให้เหตุการณ์ดังกล่าวมีความเด่นเหนือกว่าเหตุการณ์อื่นๆ ที่เกิดขึ้นในเวลาเดียวกัน

สำหรับเหตุการณ์ที่ได้รับการรายงานเป็นข่าวส่วนใหญ่นั้น มักมีองค์ประกอบที่เป็น “คุณค่าข่าว” อยู่ในตัวของเหตุการณ์ คุณค่าข่าวซึ่งเป็นองค์ประกอบอยู่ในเหตุการณ์ที่ได้รับการรายงานเป็นข่าวมีดังนี้⁵

1. ความมีชื่อเสียง (Prominence)

เรื่องราวอะไรก็ตามที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่มีชื่อเสียง อาทิ นายกรัฐมนตรี นักการเมือง นักธุรกิจ นายธนาคาร ดารา นักร้อง นักกีฬา ฯลฯ มักได้รับการนำเสนอเป็นข่าว ไม่ว่าเหตุการณ์นั้นจะมีความสำคัญมากน้อยเพียงใด ดังเช่น กรณีนายกรัฐมนตรีพาดูรถขายไปเที่ยวสวนสาธารณะ หรือไปซื้อของในห้างสรรพสินค้า เหตุการณ์นี้เป็นเรื่องปกติสำหรับครอบครัวทั่วไป แต่ด้วยเหตุที่นายกรัฐมนตรีเป็นผู้มีชื่อเสียงจึงพลอยทำให้กิจกรรมดังกล่าวได้รับการรายงานเป็นข่าว

นอกจากชื่อเสียงของบุคคลจะทำให้เหตุการณ์นั้นมีคุณค่าข่าวแล้ว สถานที่ที่มีชื่อเสียงได้แก่ สถานที่ท่องเที่ยว โบราณสถาน แหล่งประวัติศาสตร์ รวมทั้งโบราณวัตถุหรือสิ่งของบางอย่าง ก็ยังเป็นปัจจัยที่ทำให้มีการรายงานข่าวเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสถานที่หรือสิ่งของเหล่านั้นได้เช่นกัน

2. ความใกล้ชิด (Proximity)

โดยสามัญสำนึก มนุษย์ทั่วไปมักให้ความสนใจเรื่องราวเกี่ยวข้องกับตัวเองหรือเกี่ยวกับ

ครอบครัว ญาติพี่น้อง เพื่อนฝูงมากกว่าจะสนใจอ่านเรื่องเกี่ยวกับคนอื่นที่เขาไม่รู้จักคุ้นเคย เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นใกล้บ้าน และมีคุณค่าทางข่าวมากกว่า เป็นที่สนใจมากกว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นไกลบ้าน เช่น เหตุไฟไหม้ห้างสรรพสินค้ากลางเมือง ย่อมเป็นเรื่องที่ผู้อ่านซึ่งอยู่ในกรุงเทพมหานคร จะสนใจมากกว่าเหตุไฟไหม้ในต่างประเทศ

แต่ถ้าหากเหตุไฟไหม้ที่เกิดขึ้นในต่างประเทศนั้น มีคนไทยเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ ด้วยก็ย่อมจะได้รับความสนใจจากผู้อ่านเช่นกัน เพราะเหตุที่เป็นคนไทยเหมือนกัน มีความผูกพันกัน ซึ่งก็คือ ความใกล้ชิดทางใจระหว่างผู้อ่านกับบุคคลที่ตกเป็นข่าว

3. ความทันต่อเวลา (Timeliness)

เหตุการณ์ใดที่เพิ่งเกิดขึ้นสด ๆ ร้อน ๆ ย่อมมีคุณค่าข่าวสูง และผู้อ่านสนใจมากกว่า เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมานานแล้ว เพราะตามธรรมชาติของมนุษย์นั้นต้องการที่จะได้รับรู้สิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ ดังนั้นหนังสือพิมพ์จึงต้องมีภารกิจในการแสวงหาสิ่งใหม่ ๆ มาสนองความต้องการของผู้อ่าน อย่างไรก็ตาม เหตุการณ์บางอย่างแม้จะเกิดขึ้นมานานนับร้อยปีแล้ว แต่เพิ่งมีการค้นพบความเป็นไปของเหตุการณ์ดังกล่าว การค้นพบนั้นก็เป็นที่สนใจของผู้อ่านได้เช่นกัน เช่น ค้นพบสุสานราชวงศ์หมิง ที่มีอายุมากกว่า 600 ปี ที่ประเทศจีน หรือการขุดพบแหล่งอารยธรรมโบราณต่าง ๆ เป็นต้น

4. ปุถุชนสนใจ (Human Interest)

เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดผู้อ่านเกิดอารมณ์โศกเศร้า เห็นอกเห็นใจ ดีใจ รัก เกลียด โกรธ กลัว อิจฉาริษยา ขบขัน ตื่นเต้น ฯลฯ มักจะเป็นเหตุการณ์ที่เราให้ผู้อ่านเกิดความสนใจ ทำให้ เหตุการณ์นั้นมีคุณค่าข่าวสูง เช่น อาคารโรงแรมรอยัลพลาซ่า จังหวัดนครราชสีมา ทำให้มี ผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บนับร้อยคน สาวไทยได้รับเลือกเป็นนางงามจักรวาล งานวิวาท์ทูลเกล้าฯ แห่งปี ใช้เงินจัดงานวันเดียวถึง 50 ล้านบาท เป็นต้น

5. ความขัดแย้ง (Conflict)

ความขัดแย้งและการแข่งขัน เป็นความสัมพันธ์พื้นฐานระหว่างมนุษย์ต่อมนุษย์ เริ่มตั้งแต่ ระดับครอบครัวไปจนถึงระดับชาติ ตัวอย่างของเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับความขัดแย้งและการแข่งขัน ได้แก่ การทะเลาะวิวาท การสู้รบ ฆ่าฟัน การแข่งขันกีฬา การประกวดความงาม การเลือกตั้ง การอภิปรายถกเถียงในรัฐสภา การประท้วง เป็นต้น แต่ละเหตุการณ์ที่กล่าวมาแล้ว อาจจะมีคุณค่าข่าว ต่างระดับกัน อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าสังเกตว่าความขัดแย้งทางกายนั้นถูกหยิบยกมาเป็นข่าวหน้า หนึ่งในหนังสือพิมพ์หลายฉบับ เพราะผลจากความขัดแย้งทางกายนั้นปรากฏให้เห็นชัดเจนกว่า ความขัดแย้งทางความคิด และมักจะนำไปสู่ความเสียหาย เช่น การประท้วง ก็อาจทำให้เกิดการปะทะกันระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจกับผู้ประท้วง ถึงขั้นบาดเจ็บ ล้มตาย หรือมีการทำลายทรัพย์สิน ส่วนบุคคลหรือของทางราชการ เป็นต้น

6. ผลกระทบ (Consequence)

เหตุการณ์ใดก็ตามที่เกิดขึ้น หรือกำลังจะเกิดขึ้น แล้วมีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนจำนวนมาก โดยเฉพาะตัวผู้อ่านหนังสือพิมพ์ย่อมมีคุณค่าข่าวสมควรรายงานให้ผู้อ่านรับทราบ เช่น การที่รัฐบาลในสมัยหนึ่งประกาศปรับภาษีมูลค่าเพิ่ม เพิ่มจาก 7% เป็น 10% การประกาศมาตรการเงินบาทลอยตัว ซึ่งทำให้ค่าเงินบาทลดลงทันทีจากประมาณ 25 บาทต่อดอลลาร์เป็น 30 บาทต่อดอลลาร์ การประกาศยุบสภาเพื่อเลือกตั้งใหม่ การเวนคืนที่ดินชานเมืองเพื่อสร้างทางด่วน

เหตุการณ์ดังกล่าวที่มีผลทำให้วิถีชีวิตของผู้คนเปลี่ยนแปลงไปซึ่งอาจจะเป็นไปในทางดีขึ้นหรือเลวลง ดังนั้น ประชาชนจึงควรที่จะได้รับรู้เรื่องเหล่านี้เพื่อเตรียมตัวรับสถานการณ์ หรืออย่างน้อยก็จะได้มีความเข้าใจว่าเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นต่อไปนั้น จะมีผลต่อตนเองอย่างไรบ้าง

7. ความมีเงื่อนงำ (Suspense)

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้วยังไม่สามารถจะคลี่คลายหรือตีแผ่หาสาเหตุได้ย่อมเป็นที่สนใจของผู้อ่าน เช่น การติดตามจับกุมผู้ค้ายาบ้ารายใหญ่ ซึ่งเสีตรอดหนีออกนอกประเทศ โดยตำรวจยังไม่สามารถจับกุมได้ นักการเมืองผู้หนึ่งเสียชีวิตโดยที่ยังไม่ทราบว่าเป็นการฆ่าตัวตาย หรือถูกฆ่า การทุจริตคอร์รัปชันในหน่วยงานราชการ ซึ่งต้องตั้งกรรมการหลายชุดเพื่อสอบสวนหาตัวผู้กระทำความผิด แต่ยังไม่ทราบผลว่ามีใครบ้างเกี่ยวข้องกับการทุจริต

เหตุการณ์ที่จัดว่ามีเงื่อนงำนี้ยังรวมถึงเหตุการณ์ที่ยังไม่ทราบผลแน่ชัด เช่น การแข่งขันกีฬา การประกวดความงาม เป็นต้น

8. ภัยพิบัติและความก้าวหน้า (Disaster and Progress)

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างปกติธรรมดาในชีวิตประจำวันมักไม่เป็นที่สนใจ แต่ถ้าเกิดสิ่งที่ไม่ปกติธรรมดา มักจะทำให้คนสนใจใคร่รู้ เช่น เกิดแผ่นดินไหว เกิดพายุใหญ่ หรืออุทกภัยที่ทำให้มีผู้บาดเจ็บ ล้มตาย รวมทั้งสูญเสียบ้านเรือนทรัพย์สิน ในทำนองเดียวกัน เรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับความพยายามในการเอาชนะธรรมชาติ การประดิษฐ์คิดค้น ความก้าวหน้าทางวิทยาการ การค้นพบตัวยารักษาโรคต่างๆ ก็เป็นเรื่องที่คนสนใจด้วยเช่นกัน

อย่างไรก็ตาม ในทางจิตวิทยาคนมักสนใจเรื่องภัยพิบัติซึ่งมาในรูปข่าวร้ายมากกว่าเรื่องความก้าวหน้าซึ่งมาในรูปของข่าวดี ดังนั้น หนังสือพิมพ์จึงมักเสนอข่าวภัยพิบัติ เช่น นำเสนอเหตุการณ์เครื่องบินตกที่จังหวัดสุราษฎร์ธานีอย่างละเอียดและเสนอติดต่อกันหลายวัน ประชาชนทั่วไปก็สนใจติดตามอ่านข่าวประเภทนี้มากกว่าข่าวการผลิตวัคซีนโรคไข้จับสันได้เป็นครั้งแรกในโลก

9. เพศ (Sex)

องค์ประกอบในเรื่องเพศนี้ หมายถึง พฤติกรรมในเชิงความสัมพันธ์ของมนุษย์เพศหญิงและเพศชาย ทั้งในรูปแบบที่ปกติและไม่ปกติ ไม่ว่าจะเป็นความรัก การแต่งงาน การหย่าร้าง เรื่องพวกเกย์ และเลสเบี้ยน ความผิดทางเพศ รวมทั้งการประกวดความงาม เป็นต้น องค์ประกอบใน

เรื่องเพศนี้ถ้าหากรวมเข้ากับองค์ประกอบอย่างอื่นก็จะยิ่งทำให้ทวีความน่าสนใจ มีคุณค่าข้าวสูงชันด้วย เช่น เรื่องของประธานาธิบดีสหรัฐฯ ปฏิเสธว่าไม่มีความสัมพันธ์นอกสมรสกับหญิงผู้หนึ่งจนนำไปสู่การพิสูจน และกระบวนการถอดถอนประธานาธิบดีออกจากตำแหน่ง หลังจากพบว่าประธานาธิบดีกล่าวเท็จ ในเรื่องนี้มีองค์ประกอบด้านความมีชื่อเสียงของบุคคล ความมีเงื่อนงำของเหตุการณ์ ความขัดแย้งระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้อง ทำให้เป็นที่สนใจของผู้อ่านทั่วไปเป็นอย่างยิ่ง

10. ความแปลกประหลาดผิดธรรมดา (Oddity or Unusualness)

เรื่องราวที่แปลกประหลาดผิดไปจากปกติธรรมดา เรื่องที่ไม่เคยพบเห็นมาก่อน มักทำให้คนสนใจและมีคุณค่าข้าวสูง ไม่ว่าเหตุการณ์นั้นจะเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น ผลมะละกอมีรูปร่างคล้ายเปิด แม่หมาให้นมลูกหมูกำพร้า หญิงคนหนึ่งคลอดทารกแฝดที่มีร่างกายติดกัน หรือเป็นเรื่องที่มนุษย์ตั้งใจสร้างขึ้นให้ผิดปกติ เช่น การจัดพิธีแต่งงานใต้ผ้า หรือบนยอดเขาสูง และการจัดงานแต่งงานให้ลิง หรือแมว เป็นต้น

ด้วยเหตุที่ความแปลกประหลาดผิดธรรมดาเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้เหตุการณ์มีคุณค่าข้าวสูง จึงทำให้เหตุการณ์ประเภทเกี่ยวข้องกับความเชื่อ โสยศาสตร์ มหัศจรรย์ ปาฏิหาริย์ต่างๆ ได้รับการตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ด้วย

ประเภทและชนิดของข่าว

วิลเบอร์ ชแรมม์ แบ่งประเภทของข่าวตามลำดับความรู้สึกตอบสนองที่ผู้อ่านมีต่อข่าวไว้ดังนี้⁶

1. **ข่าวที่ได้รับการตอบสนองในทันที (Immediate Reward News)** เป็นข่าวประเภทที่ผู้อ่านอ่านแล้วเกิดความรู้สึกตอบสนองทันทีทันใด แล้วแต่ว่าเหตุการณ์นั้นก่อให้เกิดความรู้สึกขบขัน โศกเศร้า เสียใจ ตื่นเต้น หวาดผวา เช่น ข่าวอาชญากรรม การฉ้อราษฎร์บังหลวง อุบัติเหตุ ภัยพิบัติ กีฬา บันเทิง ความเคลื่อนไหวในวงสังคม ความรู้สึกตอบสนองต่อข่าวประเภทนี้จะเกิดขึ้นเป็นระยะเวลาสั้นๆ เท่านั้น ไม่ช้าก็จะจางหายไป

2. **ข่าวที่ได้รับการตอบสนองช้า (Delayed Reward News)** เป็นข่าวประเภทที่ผู้อ่านจะต้องใช้ประสบการณ์ ความรู้ความคิดเพื่อสร้างความเข้าใจในการอ่านข่าวนั้นๆ อย่างมาก แล้วจึงจะเกิดความรู้สึกตอบสนอง อย่างไรก็ตาม มีข้อดีตรงที่ผู้อ่านสามารถนำความรู้ความเข้าใจที่ได้จากการอ่านไปใช้ในการปรับปรุงคุณภาพชีวิตของตนเองให้ดีขึ้น เช่น ข่าวเกี่ยวกับปัญหาสาธารณสุข ปัญหาทางสังคม การเมือง เศรษฐกิจ วิชาการ เทคโนโลยี

จากการแบ่งประเภทของข่าวตามความรู้สึกตอบสนองของผู้อ่านมีปัญหายู่ว่า ความรู้สึกตอบสนองที่ผู้อ่านแต่ละคนได้รับจากการอ่านข่าวข่าวเดียวกันนั้นไม่เท่ากัน และไม่เหมือนกัน

เนื่องจากผู้อ่านมีความแตกต่างกันในด้านประสบการณ์ วัย การศึกษา ฯลฯ ดังนั้นจึงมีการแบ่งประเภทของข่าวให้แยกแยะได้ง่ายขึ้น คือ ⁷

1. **ข่าวหนัก (Hard News)** หมายถึง ข่าวที่มีเนื้อหาสาระมุ่งให้ความรู้มากกว่าความบันเทิง เป็นเรื่องราวที่เข้าใจยาก ผู้อ่านจะต้องมีภูมิหลังเกี่ยวกับเรื่องนั้นๆ จึงจะเข้าใจได้ หรือผู้อ่านจะต้องคิดไตร่ตรองหลังการอ่านข่าวนั้นแล้ว ได้แก่ ข่าวการเมือง เศรษฐกิจ การศึกษา เป็นต้น

2. **ข่าวเบา (Soft News)** หมายถึง ข่าวที่มีเนื้อหาสาระมุ่งให้ความบันเทิงมากกว่าความรู้ เป็นเรื่องเป็นราวที่เข้าใจง่ายให้ความรู้สึกทางอารมณ์มากกว่าที่จะสร้างภูมิปัญญา ผู้อ่านไม่จำเป็นต้องมีภูมิหลังเกี่ยวกับเรื่องราวนั้นๆ ก็สามารถเข้าใจได้ทันทีโดยไม่ต้องนำไปคิดต่อ

ต่อมาได้มีการสำรวจความคิดเห็นของบุคคลในวงการวิชาชีพและวิชาการด้านหนังสือพิมพ์ สรุปได้ว่า **ข่าวหนัก (Hard News)** น่าจะหมายถึง ข่าวที่มุ่งเน้นที่เหตุการณ์ (Event-Centered News) เป็นหลัก หรือเป็นการรายงานข่าว **ตามเนื้อหา (Straight News)** คือ ข่าวที่เสนอข้อเท็จจริงของเหตุการณ์อย่างตรงไปตรงมา เช่น ข่าวเพลิงไหม้ เนื้อข่าวจะบอกว่าเกิดขึ้นที่ไหน เมื่อใด และอย่างไร เป็นต้น ตัวอย่างข่าวในกลุ่มนี้ได้แก่ ข่าวอาชญากรรม อุบัติเหตุ สุนทรพจน์ของบุคคลสำคัญ การรายงานผลการเลือกตั้ง คำพิพากษาของศาล เป็นต้น

ส่วนข่าวเบา (Soft News) หมายถึง ข่าวที่มุ่งเน้นกระบวนการเกี่ยวเนื่อง (Process-Centered News) ของข่าวมากกว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น หรือเรียกได้ว่าเป็นการรายงานข่าวแบบ **อธิบายขยายความ (Interpretative News)** คือ มีการอธิบาย แปลความหมายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจว่า เพราะเหตุใดเหตุการณ์นั้นๆ จึงเกิดขึ้น รวมทั้งชี้ให้เห็นผลกระทบของเหตุการณ์ที่มีต่อสังคมด้วย ⁸

สำหรับข่าวที่นำเสนออยู่ในหน้าหนังสือพิมพ์ปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นข่าวที่ได้รับการตอบสนองในทันทีทันใด ข่าวที่ได้รับการตอบสนองช้า ข่าวหนักหรือข่าวเบา หากจะแบ่งเป็นข่าวชนิดต่างๆ แล้ว ยังสามารถแบ่งได้เป็นหลายชนิด เช่น ข่าวการเมือง ข่าวอาชญากรรม ข่าวต่างประเทศ ข่าวสังคม ข่าวเศรษฐกิจ ข่าวการเงิน ข่าวแรงงาน ข่าวอุตสาหกรรม ข่าวการเกษตร ข่าวกีฬา ข่าวการศึกษา ข่าวสิ่งแวดล้อม ข่าววิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ข่าวบันเทิง ฯลฯ

ข่าวชนิดต่างๆ ดังกล่าวมาข้างต้นนี้ หนังสือพิมพ์แต่ละฉบับจะจัดเสนอในแต่ละหน้า เพื่อตอบสนองความต้องการ และความจำเป็นของผู้อ่าน รวมทั้งผู้ลงโฆษณาที่เป็นเป้าหมายของหนังสือพิมพ์ฉบับนั้นๆ

คุณสมบัติของข่าวที่ดี

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า เหตุการณ์ต่างๆ ที่อุบัติขึ้นในแต่ละวัน จะต้องมียุทธศาสตร์ประกอบที่มีคุณค่าข่าว จึงจะได้รับการพิจารณานำมารายงานเป็นข่าว ข่าวที่นำเสนอั้นจะเป็นการผนวกกัน

ระหว่างข้อเท็จจริงต่างๆ กับรูปแบบการเขียนเฉพาะเพื่อการสื่อความหมายให้เป็นที่เข้าใจได้ง่ายสำหรับผู้อ่าน ข่าวที่ดีหรือข่าวที่มีคุณภาพไม่ได้ขึ้นอยู่กับประเภทของข่าว ไม่จำเป็นว่าข่าวการเมือง ข่าวเศรษฐกิจจะต้องเป็นข่าวที่มีคุณภาพ หรือข่าวบันเทิงต้องเป็นข่าวด้วยคุณภาพเสมอไป การพิจารณาคุณภาพของข่าวนั้นมักจะดูที่คุณสมบัติของข่าวนั้นๆ ว่ามีครบถ้วนตามเกณฑ์ต่อไปนี้หรือไม่เพียงใด⁹

1. ข่าวที่ดีจะต้องมีความถูกต้อง (Accuracy)

หมายถึงว่า ข้อเท็จจริงทุกประการที่ปรากฏในข่าวไม่ว่าจะเป็นชื่อ นามสกุล อายุ ที่อยู่ยศ ตำแหน่ง วันที่ คำให้สัมภาษณ์ของแหล่งข่าวทุกคำ ฯลฯ จะต้องได้รับการตรวจสอบจนแน่ใจแล้วว่าถูกต้องและครบถ้วน ข้อเท็จจริงเหล่านั้นในความเห็นของผู้สื่อข่าวบางคนอาจเห็นว่าไม่สลักสำคัญเท่าไรนัก หากผิดพลาดไปบ้าง แต่ในความรู้สึกของผู้ที่ตกเป็นข่าวและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับข่าว รวมทั้งผู้อ่านที่ใกล้ชิด และรู้เรื่องราวที่เกิดขึ้นข่าวนั้นมาโดยตลอดแล้ว ความถูกต้องและครบถ้วนของข้อมูลข่าวเป็นเรื่องสำคัญมาก ผู้อ่านมักจะตัดสินว่าควรเชื่อถือหรือศรัทธาหนังสือพิมพ์ฉบับใดฉบับหนึ่งหรือไม่ จากประสบการณ์จากการที่ได้อ่านและได้พบเห็นข้อบกพร่องผิดพลาดของหนังสือพิมพ์เช่นที่กล่าวมานี้ และมักจะสรุปว่า เมื่อหนังสือพิมพ์เสนอข่าวผิดเรื่องหนึ่งและครั้งหนึ่ง ก็อาจจะเสนอข่าวผิดอีกเรื่องหนึ่ง และอีกครั้งต่อไปได้เช่นกัน

2. ข่าวที่ดีจะต้องมีความสมดุลและเที่ยงธรรม (Balance and Fairness)

ความเที่ยงธรรมนี้หมายถึงว่า ในการเสนอข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ที่เป็นข่าวนั้น ข่าวที่ดีจะต้องรับใช้ผู้อ่านที่เป็นสาธารณชน ไม่ควรรับใช้บุคคล หรือกลุ่มบุคคล กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งตามคำร้องขอเป็นพิเศษของคนเหล่านั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้าข่าวนั้นเป็นข่าวที่เป็นปัญหาสาธารณะ มีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนโดยทั่วไป นอกจากนั้นในการรายงานข่าวเกี่ยวกับความขัดแย้งที่เป็นปัญหาสาธารณะ ข่าวที่ดีที่มีคุณภาพจะต้องนำเสนอประเด็นสำคัญๆ ซึ่งคู่กรณีคือฝ่ายเสนอและฝ่ายค้านได้แสดงความคิดเห็นออกมาในลักษณะที่มีความสมดุล (Balance) กัน

ในเรื่องของความเที่ยงธรรมอีกประการหนึ่งคือ ในกรณีที่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง (หรือกลุ่มบุคคล) ถูกผู้อื่นวิพากษ์วิจารณ์พฤติกรรมหรือความคิดเห็น ข่าวที่ดีที่มีคุณภาพจะต้องให้ความเป็นธรรมแก่บุคคลผู้นั้น หรือกลุ่มบุคคลนั้น โดยให้โอกาสโต้แย้งข้อกล่าวหาด้วย

3. ข่าวที่ดีจะต้องมีความเป็นภววิสัย (Objectivity)

ข่าวที่มีความเป็นภววิสัย หมายถึง ข่าวที่ปราศจากอคติส่วนตัวของผู้สื่อข่าว เนื่องจากว่าข่าวนั้นเป็นการรายงานข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ตามที่เหตุการณ์นั้นเกิด มิใช่รายงานเหตุการณ์ตามที่ผู้สื่อข่าวปรารถนาจะให้ เป็น ถึงแม้ว่าผู้สื่อข่าวจะมีความเชื่อมั่นส่วนตัว มีความสนใจ และมีความเกี่ยวพันเป็นส่วนตัวขัดแย้งกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก็ตาม แต่เมื่อต้องรายงานข่าวเหตุการณ์ที่ขัดแย้งกับความรู้สึกส่วนตัวนั้น ผู้สื่อข่าวจะต้องละทิ้งความรู้สึกดังกล่าวไปเสีย และรายงานข้อเท็จ

จริงของเหตุการณ์โดยปราศจากอคติ (Bias) และอย่างตรงไปตรงมาตามที่เกิดขึ้น แล้วให้ผู้อ่านแต่ละคนค้นหาคำความจริงในข่าวนั้นด้วยตัวของผู้อ่านเอง

4. ข่าวที่ดีจะต้องมีความง่าย กะทัดรัดและชัดเจน (Simplicity Conciseness and Clearness)

ข่าวที่มีคุณภาพจะต้องเขียนอย่างรัดกุม กะทัดรัด ง่ายต่อการอ่าน ไม่เยิ่นเย้อยืดเยื้อดที่สำคัญก็คือ ข่าวที่มีคุณภาพจะต้องกระชับแจ่ม ชัดเจน ผู้อ่านอ่านแล้วสามารถเข้าใจได้ทันที โดยไม่ต้องอ่านซ้ำแล้วซ้ำอีก

นโยบายด้านข่าวของหนังสือพิมพ์

แม้ว่าหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับจะใช้เกณฑ์การพิจารณาเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่จะนำมารายงานเป็นข่าวไม่แตกต่างกันรวมทั้งเคร่งครัดต่อการนำเสนอข่าวที่มีคุณภาพดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นแต่กระนั้นข่าวที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับก็ยังคงมีความแตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับกำหนดนโยบายด้านข่าวไว้ไม่เหมือนกันนั่นเอง นโยบายด้านข่าวของหนังสือพิมพ์ประกอบด้วย¹⁰

1. แนวความคิดพื้นฐาน (Basic Concept)

ประเทศใดนิยมเสรีภาพ หนังสือพิมพ์ก็จะได้รับเสรีภาพ ประเทศใดไม่ให้เสรีภาพแก่ประชาชน หนังสือพิมพ์ก็จะถูกจำกัดเสรีภาพ หนังสือพิมพ์ในประเทศที่นิยมเสรีภาพมักจะเป็นของเอกชน ในประเทศที่จำกัดเสรีภาพหนังสือพิมพ์ รัฐบาลมักจะเข้าไปพัวพันกับเจ้าของหนังสือพิมพ์หรือเป็นนายทุนเสียเอง เพื่อรัฐบาลจะสามารถใช้หนังสือพิมพ์เป็นเครื่องมือสนับสนุนนโยบายของรัฐบาล หน้าที่ของหนังสือพิมพ์ในการที่จะเป็นหูเป็นตาแทนประชาชนก็หมดไป ส่วนประเทศที่อยู่ครึ่ง ๆ กลาง ๆ ระหว่างสองระบบนี้ หนังสือพิมพ์มักจะมีนโยบายไม่แน่นอน

นอกจากนั้น หนังสือพิมพ์แต่ละฉบับยังมีลักษณะรูปแบบและการใช้ภาษาแตกต่างกัน มีกลุ่มเป้าหมายที่ไม่เหมือนกันด้วย

2. แบบเนื้อหาของข่าวที่นำมาเสนอ (Content Pattern)

เนื้อหาของข่าวในหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับก็แตกต่างกันออกไปแล้วแต่ชนิด และขนาดของหนังสือพิมพ์ หนังสือพิมพ์มติชนและไทยโพสต์ ใช้เนื้อที่ส่วนใหญ่เสนอข่าวการเมือง หรือข่าวราชการ ส่วนหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ หรือเดลินิวส์ และข่าวสด เน้นข่าวชาวบ้าน ข่าวการเมือง ข่าวต่างประเทศจะมีก็แต่น้อย ทั้งนี้ยกเว้นข่าวสำคัญบางวันเท่านั้น หนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจ ผู้จัดการ เน้นหนักในข่าวสารด้านธุรกิจ การเงิน การคลัง เป็นต้น

หนังสือพิมพ์ที่มีประสิทธิภาพย่อมจะรับใช้ผู้อ่านเต็มที่ และให้สิ่งที่สาธารณชนต้องการ และสิ่งที่สาธารณชนควรจะได้ ภายใต้เงื่อนไขนี้ สาธารณชนจึงมีส่วนเป็นผู้ตัดสินใจในด้านเนื้อหาของข่าวที่ดีพิมพ์ เราอาจแบ่งหนังสือพิมพ์ออกได้เป็นสองประเภทโดยใช้เนื้อหาเป็นเครื่องวัด ได้แก่

หนังสือพิมพ์ประเภทเน้นคุณภาพ (Quality Newspapers) ได้แก่ หนังสือพิมพ์ที่เสนอข่าวประเภทที่ผู้อ่านได้รับความพอใจจากการอ่านซ้ำ หรือเน้นหนักไปในทางให้ความรู้และประสบการณ์แก่ผู้อ่าน อาทิ ข่าวการเมือง เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม เทคโนโลยี เป็นต้น กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ หนังสือพิมพ์มีนโยบายให้ความรู้มากกว่าความบันเทิงใจ

หนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม (Popular Newspapers) ได้แก่ หนังสือพิมพ์ที่เสนอข่าวที่ผู้อ่านได้รับความพอใจจากการอ่านอย่างรวดเร็ว ได้แก่ ข่าวประเภทอาชญากรรม ข่าวบันเทิง ข่าวกีฬา ข่าวความเคลื่อนไหวในวงสังคม เป็นต้น หนังสือพิมพ์ประเภทนี้มุ่งที่จะเสนอเรื่องเพื่อให้ความบันเทิง เหมาะสำหรับคนทั่วไปอ่าน

3. วิธีการเสนอข่าว (Journalistic Treatment)

นโยบายทางด้านวิธีการเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ ได้แก่ การเลือกที่จะให้ความสำคัญแก่ข้อเท็จจริงขึ้นไหนดในจำนวนหลาย ๆ ชิ้น การตัดสินใจของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับไม่เหมือนกัน และวิธีการเขียนก็ไม่เหมือนกัน บางฉบับพยายามเสนอข่าวแบบมุ่งความถูกต้องและไม่ลำเอียง บางฉบับอาจมีแนวนโยบายสนับสนุนพรรคการเมือง โดยยอมให้มีการระบายสีข่าวได้ เพื่อประโยชน์ของพรรคการเมืองที่ตนมีส่วนได้เสียร่วมกัน หนังสือพิมพ์บางฉบับยอมให้เสนอข่าวโดยสอดแทรกความคิดเห็นปนไปด้วย ในกรณีการเสนอข่าวกีฬา ข่าวสังคม แต่สำหรับข่าวสำคัญ เช่น ข่าวการเมืองหรือข่าวต่างประเทศจะไม่ให้แทรกความคิดเห็น เป็นต้น

หนังสือพิมพ์บางฉบับเน้นเสนอข่าวด้วยการเขียนให้ตื่นเต้น และอาจจะให้น้ำหนักแก่ข้อเท็จจริงบางอย่าง โดยไม่คำนึงถึงสัดส่วนของความสำคัญ หรือความเด่นของข้อเท็จจริงนั้น หนังสือพิมพ์บางฉบับอาจจะเน้นหนักในข่าวอาชญากรรม กีฬา และบันเทิง แต่บางฉบับอาจจะเน้นหนัก ข่าวการเมือง การศึกษา และเศรษฐกิจ เป็นต้น

4. เนื้อที่สำหรับตีพิมพ์ข่าว (Space Allocation)

เนื้อที่สำหรับตีพิมพ์ข่าวของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับมีมากน้อยแตกต่างกันออกไป มักจะพิจารณาควบคู่กันไปกับเนื้อที่สำหรับการโฆษณา เพราะเหตุที่ว่ารายได้ของหนังสือพิมพ์มาจากการโฆษณาเป็นส่วนใหญ่ โดยทั่วไปหนังสือพิมพ์มักจะสงวนเนื้อที่สำหรับโฆษณาไว้ประมาณ 60 % ของเนื้อที่ทั้งหมด เหลืออีก 40% จะเป็นเนื้อที่สำหรับตีพิมพ์งานจากกองบรรณาธิการ หรือบรรณาธิการนสาร (Editorial Matter) ได้แก่ ข่าว บทความ สารคดี บทนำ (หรือบทบรรณาธิการ) หรือการตื้น เนื้อที่สำหรับตีพิมพ์บทนำ บทความ สารคดี หรือการตื้นมักจะไม่เปลี่ยนแปลงมาก แต่เนื้อที่สำหรับตีพิมพ์ข่าวนั้นเปลี่ยนแปลงไปตามความสำคัญมากน้อยของข่าวประจำวัน และปริมาณการจ้องเนื้อที่โฆษณาในแต่ละวัน หากวันใดมีการจ้องเนื้อที่โฆษณาเข้ามามาก ปริมาณข่าวก็ลดลง แต่ถ้าวินใดมีการจ้องเนื้อที่โฆษณาน้อย ก็เสนอข่าวได้ปริมาณมากขึ้น เหล่านี้ส่งผลให้หนังสือพิมพ์แต่ละฉบับเสนอข่าวโดยให้รายละเอียดของข้อเท็จจริงมากน้อยแตกต่างกัน

แบบฝึกหัดบทที่ 1

1. ชาวคืออะไร
2. เหตุการณ์ที่จะได้รับการรายงานเป็นข่าวนั้น ควรจะมีคุณค่าข่าวในด้านใดบ้าง
3. สมมติเกิดฝนตกหนักติดต่อกันหลายวัน จนน้ำท่วมถนนหนทางในกรุงเทพฯ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย พร้อมด้วยผู้ว่าฯ กทม. และคณะ ออกตรวจสภาพน้ำท่วม ขณะลุยน้ำตามบาทวิถีข้างถนนรามคำแหงซึ่งมีน้ำท่วม รัฐมนตรีสี่สี่ล้มตกลงในหลุมที่บริษัทรับเหมาปรับปรุงบาทวิถีขุดไว้และยังไม่ได้กลบ ทำให้ผู้ว่าฯ กทม. คาดโทษบริษัทดังกล่าวว่าทำงานไม่เรียบร้อย และจะไม่ให้ประมูลงานของ กทม. อีก อยากทราบว่า เหตุการณ์ดังกล่าวสมควรรายงานเป็นข่าวหรือไม่ เพราะเหตุใด
4. สมมติเกิดเหตุการณ์ระเบิดขึ้นในห้องประชุมที่รัฐสภา มีรัฐมนตรีผู้หนึ่งเสียชีวิต รัฐมนตรีอีก 2 คน ได้รับบาดเจ็บสาหัส อยากทราบว่าเหตุการณ์นี้ควรรายงานเป็นข่าวหรือไม่ เพราะเหตุใด
5. สมมติภริยาของรัฐมนตรีผู้หนึ่งถูกตำรวจจับเนื่องจากตรวจสอบแล้วพบว่าในรถของเธอมีกระเป๋าใบหนึ่งบรรจุยาบ้าหลายหมื่นเม็ด เธอให้การปฏิเสธไม่ทราบว่าเป็กระเป๋าของผู้ใด และกล่าวอีกว่าน่าจะถูกลักลั่นแก๊งจากนักการเมืองฝ่ายตรงข้าม เหตุการณ์นี้ควรรายงานเป็นข่าวหรือไม่ เพราะเหตุใด

เชิงอรรถ

1. Bruce D. Itule and Douglas A. Anderson, *Newswriting and Reporting for Today's Media*; Third Edition, N.Y. : McGraw-Hill Inc., 1994, p. 28.
2. Warren K. Agee, Phillip H. Ault and Edwin Emery, *Reporting and Writing the News*, N.Y. : Harper & Row, Publishers, 1983, p. 24.
3. สุภา ศิริमानนท์, *นักหนังสือพิมพ์*, กรุงเทพฯ : กองทุนสุภา ศิริमानนท์ และสำนักพิมพ์แม่-คำผง, 2536, หน้า 7.
4. ประชัน วัลลิโก, *ข่าว*, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2538, หน้า 15.
5. ฉอาน วุฑฒิกกรมรักษา, *หลักการรายงานข่าว*, กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด สำนักพิมพ์ประกายพริก, 2536, หน้า 9-15.
6. Ray Eldan Hiebert, Donald F. Unguralt and Thomas W. Bohn, *Mass Media, An Introduction to Modern Communication*. N.Y. : David McKey Company , Inc., p. 346-347.
7. ฉอาน วุฑฒิกกรมรักษา, *อ้างแล้ว*, หน้า 22.
8. *เรื่องเดียวกัน*, หน้า 22.
9. Mitchell V.Charnley, *Reporting 3rd ed.*, N.Y. : Halt Rinehart Winston, 1975, p. 28-41.
10. ประชัน วัลลิโก, *อ้างแล้ว*, หน้า 36-69.